

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 października 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Anna Dziergawka (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Antoni Bojańczyk

SSN Adam Roch

w sprawie **K.K.**

skazanej z art. 160 § 2 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej

na posiedzeniu w dniu 17 października 2024 r., w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

kasacji wniesionej przez Prokuratora Generalnego

na korzyść skazanej

od wyroku Sądu Rejonowego w Olsztynie

z dnia 24 listopada 2023 r., sygn. akt II K 863/23

**uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę do ponownego
rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Olsztynie.**

Antoni Bojańczyk

Anna Dziergawka

Adam Roch

W dniu 22 czerwca 2023 roku prokurator skierował do Sądu wniosek o warunkowe umorzenie postępowania karnego przeciwko K.K. podejrzanej o to, że dniu 27 marca 2023 roku w O. w mieszkaniu przy ul. (...), pomimo ciężącego na niej

obowiązku opieki nad małoletnim synem K.K. (ur. ...2022 roku), znajdując się w stanie nietrzeźwości z wynikiem 1,06 mg/l alkoholu w wydychanym powietrzu, pozostawiła w/w małoletniego samego, bez opieki w mieszkaniu, czym naraziła go na bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty życia albo ciężkiego uszczerbku na zdrowiu, tj. o czyn z art. 160 § 2 k.k.

W piśmie z dnia 7 lipca 2023 roku prokurator wniósł o uznanie wniosku o warunkowe umorzenie postępowania karnego przeciwko K. . za akt oskarżenia i skierowanie niniejszej sprawy do rozpoznania na rozprawie, z uwagi na niespełnienie przesłanek zastosowania warunkowego umorzenia postępowania, określonych w art. 66 k.k. (k. 157 akt). W kolejnym piśmie z dnia 26 lipca 2023 roku prokurator podtrzymał powyższe stanowisko, a nadto przesłał załączniki, o których mowa w przepisie art. 341 § 2 k.p.k. w zw. z art. 333 § 1 i 2 k.p.k. (k. 159, k. 160-163 akt).

Na rozprawie w dniu 23 listopada 2023 roku skazana wniosła o wydanie wyroku skazującego bez przeprowadzania postępowania dowodowego i wymierzenie kary 1 roku pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 2 lat, kary grzywny w wysokości 100 stawek dziennych po 10 zł każda, zobowiązanie do informowania kuratora o przebiegu okresu próby, zobowiązanie do powstrzymania się od nadużywania alkoholu, orzeczenie środka karnego w postaci zakazu kontaktowania się w jakikolwiek sposób z małoletnim pokrzywdzonym i zbliżania się do niego na odległość mniejszą niż 100 metrów na okres 5 lat, zasądzenie na rzecz małoletniego pokrzywdzonego tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę nawiazki w wysokości 5 000 zł oraz zasądzenie kosztów postępowania wraz z wydatkami. Prokurator i kurator małoletniej nie sprzeciwili się wnioskowi (k. 190v-191 akt).

Sąd Rejonowy w Olsztynie, na podstawie art. 387 § 2 k.p.k. postanowił przychylić się do wniosku oskarżonej i wyrokiem z dnia 24 listopada 2023 roku, w sprawie o sygn. akt II K 863/23, oskarżoną K.K. uznał za winną popełnienia zarzucanego jej czynu i za to z mocy art. 160 § 2 k.k. skazał ją na karę 1 (jednego) roku pozbawienia wolności. Na podstawie art. 69 § 1 i 2 k.k. i art. 70 § 1 k.k. wykonanie orzeczonej wobec oskarżonej K.K. kary pozbawienia wolności sąd

warunkowo zawiesił na okres 2 lat tytułem próby, zaś na podstawie art. 73 § 1 k.k. i art. 72 § 1 pkt 5 k.k. oddał oskarżoną K.K. w okresie próby pod dozór kuratora i zobowiązał ją do powstrzymania się od nadużywania alkoholu. Dodatkowo na podstawie art. 72 § 1 pkt 1 k.k. sąd nałożył na oskarżoną obowiązek informowania kuratora o przebiegu okresu próby co 6 miesięcy, na podstawie art. 71 § 1 k.k. wymierzył oskarżonej karę 100 stawek dziennych grzywny, ustalając wysokość jednej stawki na kwotę 10 zł, na podstawie art. 41a § 1 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. orzekł wobec oskarżonej zakaz kontaktowania z małoletnim pokrzywdzonym K.K. i zbliżania się do niego na odległość mniejszą niż 100 metrów przez okres 5 lat, na podstawie art. 46 § 2 k.k. orzekł wobec oskarżonej nawiązkę na rzecz małoletniego pokrzywdzonego w wysokości 5 000 zł.

Wobec niezaskarżenia wyroku przez żadną ze stron wyrok uprawomocnił się w dniu 2 grudnia 2023 roku (k. 194v akt).

Kasację od tego wyroku wywiódł Prokurator Generalny, zaskarżając powyższy wyrok w całości, na korzyść oskarżonej K.K. i zarzucając:

- rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisów prawa procesowego, a mianowicie art. 387 § 2 i § 3 k.p.k., polegające na uwzględnieniu wadliwego wniosku oskarżonej K. K. o wydanie wobec niej wyroku skazującego bez przeprowadzania rozprawy i wymierzenie określonych w nim kar i środków karnych, któremu nie sprzeciwił się prokurator i pełnomocnik małoletniego oskarżyciela posiłkowego, w następstwie czego doszło do rażącego i mającego istotny wpływ na treść orzeczenia naruszenia przepisu prawa materialnego, mianowicie art. 41a § 1 k.k., polegającego na orzeczeniu wobec oskarżonej środków karnych w postaci: zakazu kontaktowania się z małoletnim K.K. i zbliżania się do niego na odległość mniejszą niż 100 metrów na okres 5 lat, podczas gdy przypisany oskarżonej występki z art. 160 § 2 k.k. nie należy do katalogu przestępstw określonych we wskazanym przepisie, za które sąd może orzec środki karne, a nadto wydaniu wyroku odbiegającego od treści złożonego przez oskarżoną wniosku, poprzez oddanie jej w okresie próby pod dozór kuratora, pomimo iż oskarżona o to nie wnosiła.

W konkluzji skarżący wniósł o uchylenie wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Olsztynie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja jest oczywiście zasadna, co umożliwiło jej rozpoznanie na posiedzeniu bez udziału stron, na podstawie art. 535 § 5 k.p.k.

Jak słusznie zauważył autor kasacji, sąd rozpoznając wniosek o wydanie wyroku skazującego w trybie art. 387 k.p.k. jest zobligowany do jego szczegółowej kontroli zarówno pod względem formalnym, jak i merytorycznym. Trafnie skarżący powołał się na utrwalone orzecznictwo Sądu Najwyższego, z którego jednoznacznie wynika, iż sąd rozpoznając wniosek oskarżonego złożony na podstawie art. 387 § 1 k.p.k. zobowiązany jest przede wszystkim sprawdzić zaistnienie wszystkich warunków dopuszczalności takiego wniosku. Jednym z nich jest kontrola jego zgodności z przepisami prawa materialnego, obejmująca m.in. prawno-karną ocenę czynu, jak też wymiar kary bądź środków karnych. Jeśli treść wniosku tychże regulacji prawnych nie respektuje, niewątpliwym obowiązkiem sądu jest bądź to uzależnienie swojej decyzji o uwzględnieniu tego wniosku od dokonania w nim zmiany konwalidującej dostrzeżoną jego wadliwość (art. 387 § 3 k.p.k.) bądź też rozpoznanie w dalszym ciągu sprawy na zasadach ogólnych (zob. wyrok SN z dnia 6 marca 2024 r., III KK 622/123; wyrok SN z dnia 17 kwietnia 2024 r., III KK 16/24).

Na gruncie przedmiotowej sprawy oczywistym jest, że Sąd Rejonowy w Olsztynie nie zrealizował ciążących na nim obowiązków związanych z procedowaniem w trybie art. 387 k.p.k., skoro uwzględnił wniosek zawierający propozycję orzeczenia środka karnego w postaci zakazu kontaktowania się z małoletnim pokrzywdzonym K.K. i zbliżania się do niego na odległość mniejszą niż 100 metrów, który w tej sprawie, tj. o przestępstwo z art. 160 § 2 k.k., jest sprzeczny z normą prawa materialnego, tj. art. 41a § 1 k.k.

Stosownie do dyspozycji wskazanego wyżej przepisu, sąd może orzec zakaz przebywania w określonych środowiskach lub miejscach, kontaktowania się z określonymi osobami, zbliżania się do określonych osób lub opuszczania określonego miejsca pobytu bez zgody sądu, jak również nakaz okresowego

opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym, w razie skazania za przestępstwo przeciwko wolności seksualnej lub obyczajności na szkodę małoletniego lub inne przestępstwo przeciwko wolności oraz w razie skazania za umyślne przestępstwo z użyciem przemocy, w tym zwłaszcza przemocy wobec osoby najbliższej. Bez wątpienia zatem do katalogu przestępstw wyszczególnionych w omawianym przepisie nie należy przypisywać oskarżonej występku, stanowiącego przestępstwo przeciwko życiu i zdrowiu. W tej sytuacji uznać trzeba, że orzeczenie wobec K.K., na podstawie art. 41a § 1 k.k., środka karnego w postaci zakazu kontaktowania się z małoletnim pokrzywdzonym K.K. i zbliżania się do niego na odległość mniejszą niż 100 metrów na okres 5 lat, nastąpiło z rażącym i mającym istotny wpływ na treść orzeczenia naruszeniem wymienionego przepisu prawa materialnego.

Ponadto Sąd Rejonowy w Olsztynie w zakresie, w jakim orzekł o oddaniu oskarżonej K.K. w okresie próby pod dozór kuratora, wykroczył poza zakres wniosku, rażąco naruszając art. 387 § 1 i 2 k.p.k. K. K. na rozprawie w dniu 23 listopada 2023 roku wniosła bowiem w tym zakresie jedynie o to, by zobowiązać ją do informowania kuratora o przebiegu okresu próby (art. 72 § 1 pkt 1 k.k.), co nie jest równoznaczne z oddaniem pod dozór kuratora (art. 73 § 1 k.k.). Wskazane rozważania pozwalają na konstatację, że podniesione w kasacji uchybienia miały charakter rażący i w istotny sposób wpłynęły na treść wydanego wyroku.

W związku z powyższym Sąd Najwyższy, dzieląc zarzut i wniosek zawarty w kasacji, uchylił zaskarżony wyrok w całości i przekazał sprawę Sądowi Rejonowemu w Olsztynie do ponownego rozpoznania.

W ponownym postępowaniu sąd ten podda analizie prawnej wniosek oskarżonej, złożony w trybie art. 387 § 1 k.p.k., uzależniając jego uwzględnienie od konwalidowania dostrzeżonych wadliwości. Osiągnięcie porozumienia w tej kwestii, przy spełnieniu pozostałych przesłanek dobrowolnego poddania się karze, umożliwi uwzględnienie wniosku. Jeśli zaś oskarżona nie zmodyfikuje swojego wniosku tak, by odpowiadał on prawu materialnemu, sąd będzie zobligowany do rozpoznania sprawy na zasadach ogólnych, albowiem przedmiotowy wniosek nie może być uwzględniony jedynie w części (zob. wyrok SN z dnia 28 listopada 2023 r., II KK 242/23).

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy orzekł jak w wyroku.

Antoni Bojańczyk

Anna Dziergawka

Adam Roch

WB

[a].